Publicat în Jurnalul Oficial L nr. 111 din 05-05-2009

DIRECTIVA 2009/24/CE A PARLAMENTULUI EUROPEAN I A CONSILIULUI
din 23 aprilie 2009
privind protecia juridic a programelor pentru calculator
(versiune codificat)
(Text cu relevan pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN I CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunitii Europene, în special articolul 95,

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Comitetului Economic i Social European ([1]),

hotrând în conformitate cu procedura prevzut la articolul 251 din tratat ([2]),

întrucât:

(1) Coninutul Directivei 91/250/CEE a Consiliului din 14 mai 1991 privind protecia juridic a programelor pentru calculator ([3]) a fost modificat ([4]). Este necesar, din motive de claritate i de coeren, s se codifice respectiva directiv.

(2) Crearea de programe pentru calculator necesit utilizarea unor resurse umane, tehnice i financiare considerabile, în timp ce exist posibilitatea de a le copia la un cost mult inferior celui pe care îl presupune o concepie autonom.

(3) Programele pentru calculator joac un rol din ce în ce mai important în numeroase sectoare industriale, iar tehnologia informatic poate fi aadar considerat ca fiind de o importan fundamental pentru dezvoltarea industrial a Comunitii.

(4) Anumite diferene care caracterizeaz protecia juridic a programelor pentru calculator acordat prin legislaiile statelor membre au efecte negative directe asupra funcionrii pieei interne în ceea ce privete programele pentru calculator.

(5) Neconcordanele existente care au astfel de efecte trebuie eliminate i trebuie împiedicat apariia unora noi, în timp ce este permis eliminarea sau împiedicarea apariiei celor care nu aduc atingere în mod semnificativ funcionrii pieei interne.

(6) Cadrul juridic comunitar privind protecia programelor pentru calculator poate aadar, într-o prim etap, s se limiteze la a stabili c statele membre trebuie s acorde protecie programelor pentru calculator în temeiul dreptului de autor, în calitate de opere literare, i, mai departe, s stabileasc beneficiarii i obiectul proteciei, drepturile exclusive pe care le pot invoca persoanele protejate pentru a autoriza sau a interzice anumite acte, precum i durata proteciei.

(7) În înelesul prezentei directive, noiunea "program pentru calculator" ar trebui s includ programe indiferent de forma acestora, inclusiv cele care sunt încorporate în hardware. Aceast noiune include, de asemenea, lucrrile de concepie pregtitoare care au drept scop dezvoltarea unui program, cu condiia ca acestea s fie de natur s permit realizarea unui program pentru calculator într-un stadiu ulterior.

(8) Criteriile aplicate pentru a stabili dac un program pentru calculator constituie sau nu o oper original nu trebuie s cuprind nicio evaluare a calitii sau a valorii estetice a programului.

(9) Comunitatea se angajeaz pe deplin s promoveze standardizarea internaional.

(10) Funcia unui program pentru calculator are menirea de a comunica i a opera cu alte componente ale unui sistem informatic i cu utilizatorii. În acest scop, o legtur logic i, dac este cazul, fizic de interconexiune i interaciune este necesar pentru a permite deplina funcionare a tuturor elementelor software i hardware cu alte componente software i hardware, precum i cu utilizatorii. Prile programului care asigur interconexiunea i interactivitatea între elementele software i hardware sunt cunoscute în general ca "interfee". Interconexiunea i interaciunea funcional sunt denumite în general "interoperabilitate"; aceast interoperabilitate poate fi definit ca fiind capacitatea de a schimba informaii i de a utiliza reciproc informaiile schimbate.

(11) Pentru evitarea oricrei ambiguiti, se impune precizarea c doar expresia unui program pentru calculator este protejat i c ideile i principiile care se afl la baza diferitelor elemente ale unui program, inclusiv cele care stau la baza interfeelor sale, nu sunt protejate de dreptul de autor în temeiul prezentei directive. În conformitate cu acest principiu al dreptului de autor, în msura în care la baza logicii, algoritmelor i limbajelor de programare stau idei i principii, acestea din urm nu sunt protejate în temeiul prezentei directive. În conformitate cu legislaia i jurisprudena statelor membre, precum i cu conveniile internaionale privind dreptul de autor, exprimarea acestor idei i principii este protejat prin dreptul de autor.

(12) În înelesul prezentei directive, "închiriere" înseamn punerea la dispoziie a unui program pentru calculator sau a unei copii a acestuia în vederea utilizrii pe o perioad limitat i în scopuri lucrative. Acest termen nu include împrumuturile publice, care rmân, în consecin, în afara domeniului de aplicare a prezentei directive.

(13) Drepturile exclusive ale autorului de a împiedica reproducerea neautorizat a operei acestuia ar trebui supuse unei excepii limitate în cazul unui program pentru calculator, pentru a permite reproducerea necesar din punct de vedere tehnic utilizrii programului de ctre dobânditorul su legal. Aceasta înseamn c actele de încrcare i de rulare necesare utilizrii unei copii a programului dobândit legal, precum i corectarea erorilor acestuia nu pot fi interzise prin contract. În absena clauzelor contractuale specifice, inclusiv în cazul vânzrii unei copii a programului, orice alt act necesar utilizrii copiei unui program poate fi întreprins, în conformitate cu scopul prevzut, de ctre un dobânditor legal al acestei copii.

(14) Persoana care se bucur de dreptul de a utiliza un program pentru calculator nu ar trebui împiedicat de la realizarea actelor necesare pentru analizarea, studierea sau testarea funcionrii programului, cu condiia ca aceste acte s nu aduc atingere drepturilor de autor asupra programului.

(15) Reproducerea, traducerea, adaptarea sau transformarea neautorizat a formei codului în care a fost furnizat copia unui program pentru calculator constituie o atingere a drepturilor exclusive ale autorului. În anumite circumstane, reproducerea codului unui program pentru calculator sau a unei traduceri a formei sale se pot dovedi indispensabile pentru obinerea informaiei necesare interoperabilitii unui program creat în mod independent de alte programe. Trebuie avut în vedere c, numai în aceste împrejurri bine precizate, realizarea unor acte de reproducere i de traducere de ctre sau în numele unei persoane având dreptul de utilizare a copiei programului este legitim i conform bunelor practici i nu este, aadar, considerat necesar autorizarea titularului dreptului de autor. Unul dintre obiectivele acestei excepii este de a permite interconexiunea tuturor elementelor unui sistem informatic, inclusiv pe cele ale diferiilor fabricani, pentru ca acestea s poat funciona împreun. O astfel de excepie de la drepturile exclusive ale autorului nu poate fi aplicat astfel încât s aduc atingere intereselor legitime ale titularului dreptului sau unei exploatri normale a programului.

(16) Protecia programelor pentru calculator în temeiul legislaiei privind drepturile de autor nu ar trebui s aduc atingere, atunci când este cazul, aplicrii altor forme de protecie. Cu toate acestea, orice clauz contractual contrar dispoziiilor prezentei directive privind decompilarea sau excepiilor prevzute în prezenta directiv privind realizarea unei copii de rezerv sau privind analiza, studiul sau testarea funcionrii unui program ar trebui s fie nul i neavenit.

(17) Dispoziiile prezentei directive nu aduc atingere aplicrii normelor privind concurena prevzute la articolele 81 i 82 din tratat, dac un furnizor care deine o poziie dominant refuz s pun la dispoziie informaiile necesare pentru interoperabilitate, astfel cum este definit aceasta prin prezenta directiv.

(18) Dispoziiile prezentei directive nu trebuie s aduc atingere cerinelor specifice ale dreptului comunitar deja adoptate în materie de publicare de interfee în sectorul telecomunicaiilor sau deciziilor Consiliului privind standardizarea în domeniul tehnologiilor informaiei i telecomunicaiilor.

(19) Prezenta directiv nu aduce atingere derogrilor prevzute în legislaiile naionale, în aplicarea Conveniei de la Berna, privind punctele care nu intr sub incidena prezentei directive.

(20) Prezenta directiv nu ar trebui s aduc atingere obligaiilor statelor membre privind termenele de transpunere în dreptul intern a directivelor menionate în anexa I partea B,

ADOPT PREZENTA DIRECTIV:

([1]) JO C 204, 9.8.2008, p. 24.

([2]) Avizul Parlamentului European din 17 iunie 2008 (nepublicat înc în Jurnalul Oficial) i Decizia Consiliului din 23 martie 2009.

([3]) JO L 122, 17.5.1991, p. 42.

([4]) A se vedea anexa I partea A.

Articolul 1

Obiectul proteciei

(1) În conformitate cu dispoziiile prezentei directive, statele membre protejeaz programele pentru calculator, prin dreptul de autor, în calitate de opere literare în înelesul Conveniei de la Berna privind protecia operelor literare i artistice. În înelesul prezentei directive, noiunea "program pentru calculator" include materialul de concepie pregtitor.

(2) Protecia în conformitate cu prezenta directiv se aplic oricrei forme de exprimare a unui program pentru calculator. Ideile i principiile care se afl la baza unui element al oricrui program pentru calculator, inclusiv cele care se afl la baza interfeelor sale, nu sunt protejate de dreptul de autor în temeiul prezentei directive.

(3) Un program pentru calculator este protejat dac este original, în sensul c reprezint o creaie intelectual proprie autorului. Niciun alt criteriu nu se aplic pentru a stabili dac acesta poate beneficia de protecie.

(4) Dispoziiile prezentei directive se aplic în egal msur programelor pentru calculator create înainte de 1 ianuarie 1993, fr a aduce atingere contractelor încheiate i drepturilor dobândite înainte de aceast dat.

Articolul 2

Calitatea de autor al programelor

(1) Autorul unui program pentru calculator reprezint persoana fizic sau grupul de persoane fizice care au creat programul sau, dac legislaia statului membru în cauz permite acest lucru, persoana juridic desemnat de legislaia respectiv ca fiind titularul dreptului.

Atunci când operele colective sunt recunoscute de legislaia unui stat membru, persoana care, conform legislaiei statului membru respectiv, a creat opera este considerat a fi autorul.

(2) În cazul unui program pentru calculator creat în comun de un grup de persoane fizice, drepturile exclusive sunt deinute în comun de aceste persoane.

(3) Dac un program pentru calculator este creat de un angajat în exerciiul atribuiilor de serviciu sau în conformitate cu instruciunile angajatorului su, numai angajatorul este abilitat s-i exercite toate drepturile patrimoniale aferente programului pentru calculator astfel creat, cu excepia unor clauze contractuale contrare.

Articolul 3

Beneficiarii proteciei

Protecia este acordat tuturor persoanelor fizice sau juridice care pot beneficia de aceasta în temeiul legislaiei interne privind drepturile de autor care se aplic operelor literare.

Articolul 4

Acte restricionate

(1) Sub rezerva articolelor 5 i 6, drepturile exclusive ale titularului în înelesul articolului 2 cuprind dreptul de a efectua sau de a autoriza:

(a) reproducerea permanent sau provizorie a unui program pentru calculator, în totalitate sau parial, prin orice mijloc i sub orice form. În msura în care încrcarea, prezentarea, rularea, transmiterea sau stocarea programului pentru calculator necesit o astfel de reproducere a programului, aceste acte de reproducere sunt supuse autorizrii de ctre titularul dreptului;

(b) traducerea, adaptarea, dispunerea i orice alt transformare a programului pentru calculator i reproducerea rezultatelor acestor acte, fr a aduce atingere drepturilor persoanei care transform programul pentru calculator;

(c) orice form de distribuie public, inclusiv închirierea originalului sau a copiilor unui program pentru calculator.

(2) Prima vânzare a copiei unui program pentru calculator în cadrul Comunitii de ctre titularul dreptului sau cu consimmântul acestuia epuizeaz dreptul de distribuie a acestei copii în Comunitate, cu excepia dreptului de a controla închirierile ulterioare ale programului pentru calculator sau ale unei copii a acestuia.

Articolul 5

Excepii de la actele restricionate

(1) În absena unor clauze contractuale speciale, nu necesit autorizarea de ctre titular actele menionate la articolul 4 alineatul (1) literele (a) i (b), în cazul în care aceste acte sunt necesare pentru a permite dobânditorului legal s utilizeze programul pentru calculator conform destinaiei sale, inclusiv pentru a corecta erorile.

(2) Realizarea unei copii de rezerv de ctre o persoan care are dreptul de utilizare a programului pentru calculator nu poate fi împiedicat prin contract, în msura în care aceasta este necesar pentru utilizarea respectiv.

(3) Persoana care are dreptul s utilizeze o copie a unui program pentru calculator poate, fr autorizarea titularului dreptului, s analizeze, s studieze sau s testeze funcionarea programului în vederea identificrii ideilor i principiilor care stau la baza oricrui element al programului, atunci când efectueaz oricare dintre actele de încrcare, prezentare, rulare, transmitere sau stocare a programului pentru calculator pe care aceasta are dreptul s îl realizeze.

Articolul 6

Decompilarea

(1) Autorizarea de ctre titular nu este necesar atunci când reproducerea codului i traducerea formei acestui cod în înelesul articolului 4 alineatul (1) literele (a) i (b) este indispensabil pentru obinerea informaiilor necesare interoperabilitii unui program pentru calculator creat în mod independent de alte programe i sub rezerva ca urmtoarele condiii s fie îndeplinite:

(a) aceste acte sunt realizate de beneficiarul licenei sau de o alt persoan care are dreptul de utilizare a copiei unui program sau în numele acestora de ctre o persoan autorizat în acest scop;

(b) informaiile necesare pentru realizarea interoperabilitii nu au fost anterior puse, în mod simplu i rapid, la dispoziia persoanelor menionate la litera (a); i

(c) aceste acte sunt limitate la pri din programul original, necesare pentru realizarea acestei interoperabiliti.

(2) Dispoziiile alineatului (1) nu permit ca informaiile obinute în temeiul aplicrii sale:

(a) s fie utilizate în alte scopuri decât realizarea interoperabilitii programului pentru calculator creat în mod independent;

(b) s fie comunicate unor teri, cu excepia cazului în care acest lucru se dovedete necesar interoperabilitii programului de calculator creat în mod independent; sau

(c) s fie utilizate pentru dezvoltarea, producerea sau comercializarea unui program pentru calculator a crui expresie este în mod fundamental similar sau pentru orice alt act care încalc dreptul de autor.

(3) În conformitate cu dispoziiile Conveniei de la Berna privind protecia operelor literare i artistice, prezentul articol nu poate fi interpretat astfel încât s permit aplicarea sa într-un mod care aduce atingere în mod nejustificat intereselor legitime ale titularului dreptului sau exploatrii normale a programului pentru calculator.

Articolul 7

Msuri speciale de protecie

(1) Fr a aduce atingere dispoziiilor articolelor 4, 5 i 6, statele membre iau, în conformitate cu legislaiile lor interne, msuri adecvate împotriva persoanelor care svâresc unul dintre urmtoarele acte:

(a) punerea în circulaie a copiei unui program pentru calculator cunoscând sau având motive întemeiate s cunoasc c este contrafcut;

(b) deinerea în scopuri comerciale a copiei unui program pentru calculator cunoscând sau având motive întemeiate s cunoasc c este contrafcut;

(c) punerea în circulaie sau deinerea în scopuri comerciale a oricrui mijloc având drept unic scop facilitarea eliminrii neautorizate sau neutralizarea oricrui dispozitiv tehnic care poate fi instalat pentru protejarea unui program pentru calculator.

(2) Orice copie ilegal contrafcut a unui program pentru calculator poate fi confiscat în conformitate cu legislaia statului membru respectiv.

(3) Statele membre pot s prevad sechestrul oricror mijloace menionate la alineatul (1) litera (c).

Articolul 8

Meninerea aplicrii altor dispoziii legale

Dispoziiile prezentei directive nu aduc atingere altor dispoziii legale, cum ar fi, mai ales, cele privind brevetele, mrcile, concurena neloial, secretul comercial, protecia semiconductoarelor sau dreptul care guverneaz contractele.

Orice clauz contractual contrar articolului 6 sau contrar excepiilor prevzute la articolul 5 alineatele (2) i (3) este nul i neavenit.

Articolul 9

Comunicare

Comisiei îi sunt comunicate de ctre statele membre textele dispoziiilor de drept intern adoptate în domeniul reglementat de prezenta directiv.

Articolul 10

Abrogare

Directiva 91/250/CEE, astfel cum a fost modificat prin directiva menionat în anexa I partea A, se abrog, fr a aduce atingere obligaiilor statelor membre în ceea ce privete termenele de transpunere în dreptul intern a directivelor menionate în anexa I partea B.

Trimiterile la directiva abrogat se interpreteaz ca trimiteri la prezenta directiv i se citesc în conformitate cu tabelul de coresponden din anexa II.

Articolul 11

Intrarea în vigoare

Prezenta directiv intr în vigoare în a douzecea zi de la data publicrii în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Articolul 12

Destinatari

Prezenta directiv se adreseaz statelor membre.

Adoptat la Strasbourg, 23 aprilie 2009.

Pentru Parlamentul European
Preedintele
H.-G. POTTERING

Pentru Consiliu
Preedintele
P. NECAS

ANEXA I

PARTEA A

Directiva abrogat i modificrile ulterioare
(menionate la articolul 10)

Directiva 91/250/CEE a Consiliului (JO L 122, 17.5.1991, p. 42)	
Directiva 93/98/CEE a Consiliului (JO L 290, 24.11.1993, p. 9)	Numai articolul 11 alineatul (1)

PARTEA B

Termene de transpunere în dreptul intern
(menionate la articolul 10)

Directiva	Termen de transpunere
91/250/CEE	31 decembrie 1992
93/98/CEE	30 iunie 1995

ANEXA II

Tabel de coresponden

Directiva 91/250/CEE	Prezenta directivă
Articolul 1 alineatele (1), (2) şi (3)	Articolul 1 alineatele (1), (2) şi (3)
Articolul 2 alineatul (1) prima teză	Articolul 2 alineatul (1) primul paragraf
Articolul 2 alineatul (1) a doua teză	Articolul 2 alineatul (1) al doilea paragraf
Articolul 2 alineatele (2) şi (3)	Articolul alineatele (2) şi (3)
Articolul 3	Articolul 3
Articolul 4 cuvinte introductive	Articolul 4 alineatul (1) cuvinte introductive
Articolul 4 litera (a)	Articolul alineatul (1) litera (a)
Articolul 4 litera (b)	Articolul 4 alineatul (1) litera (b)
Articolul 4 litera (c) prima teză	Articolul alineatul (1) litera (c)
Articolul 4 litera (c) a doua teză	Articolul 4 alineatul (2)
Articolele 5, 6 şi 7	Articolele 5, 6 şi 7
Articolul 9 alineatul (1) prima teză	Articolul 8 primul paragraf
Articolul 9 alineatul (1) a doua teză	Articolul 8 al doilea paragraf
Articolul 9 alineatul (2)	Articolul 1 alineatul (4)
Articolul 10 alineatul (1)	-
Articolul 10 alineatul (2)	Articolul 9
-	Articolul 10
-	Articolul 11
Articolul 11	Articolul 12
-	Anexa I
-	Anexa II